

Essay check-list - esseenkirjoittajan muistilista

1. Suunnittele

Hyvä suunnitelma auttaa kaiken tasoista kirjoittajaa.

Hyvä kirjoittaja voi kirjoittaa 1300 merkkiä tai enemmänkin aiheesta kuin aiheesta sen kummemmin suunnittelematta, mutta aiheen käsittely on silloin harvoin parasta mahdollista.

Heikomman kirjoittajan taas kannattaa suunnitella kirjoituksensa siksi, että voi jo ennen aloittamista miettiä mitä sanottavaa asiasta on, ja miten käsittelee aihetta mahdollisimman monipuolisesti vaikka sanavarasto ja rakenteet ovat yksinkertaisempia.

Suunnittele myös miten haluat asiaksi sanoa. Älä käännä suomesta vieraalle kielelle, vaan mieti suoraan englannin rakenteita. Muuta sisältöä tarvittaessa jotta lopputulos on luontevaa englantia.

Ideoi

- Tee muistiinpanoja ranskalaisin viivoin tai tee käsitekartta.
- Kerää aiheeseen liittyviä sanoja tai fraaseja.

Valitse

- Tutki muistiinpanojasi ja valitse ne asiat, joita aiot käsitellä.
- Pohdi asioiden luontevaa järjestystä
- Laadi kappalejako. Esseessä tulee olla selkeä alku, keskikohta ja loppuyhteenvedo, joten kolmen kappaleen perusjako on yleensä toimiva kielten esseissä.

Tarkista

- Mieti onko kirjoitelmasi johdonmukainen.
- Mieti sanottavallesi mahdollisia synonyymeja.
- Vältä toistoa. Jos huomaat toistavasi samaa sanaa tai samaa asiaa eri tavoin, muokkaa tekstiäsi jotta kokonaisuudesta tulee monipuolisempi.
- Tarkista rakenne- ja oikeinkirjoitusseikat ennen kuin palautat kirjoitelmasi opettajalle.
- Tekstin on oltava vähintään vähimmäismerkkimäärän pituinen (150 sanaa / 700 merkkiä), sillä liian lyhyestä esseestä ei voi arvioida kielitaitoa ja siitä tehdään siksi vähennyksiä. Sana- tai merkkimäärän voi ylittää hieman, mutta liian pitkästä esseestä tehdään myös pistevähennyksiä. Voit tarkistaa vähennysrajat esim. Markku Perälän sivustolta (linkki lopussa)
- Tarkista myös tehtävätyypille ominaiset piirteet, esim.
  - puhe: yleisön tervehtiminen alussa, kiitos/tervehdys/muu sopiva loppukaneetti lopussa
  - blogi: tarvitaanko esimerkiksi tervehdys tai allekirjoitus
  - vastine: viittaa jollain tavalla tekstiin, johon vastaat

2 Kirjoitelman tarkistaminen ja viimeistely

Suhtaudu omaan tekstiisi kriittisesti. Yritä löytää siitä mahdolliset virheet ja korjata ne. Tärkein arviointiperuste on se miten osaat välittää tekstin viestin, mutta kirjoitusvirheet vaikuttavat kokonaiskuvaan, ja sitä kautta myös esseen arvosanaan.

Tarkista esimerkiksi seuraavat asiat:

A Sanajärjestys

1. Väitelauseen sanajärjestys on suora = **SPOTPA**
sanajärjestys on englannin kielessä sama vaikka lauseen aloittaisi paikan tai ajan määre, esim. *In Finland we keep to the right. In January winter is at its coldest.*
2. Englannin kielessä ei ole ns. jälkilauseetta, kuten esim. ruotsissa: *If we had taken a taxi, we would have been there in time.* (sivulause ennen päälausetta > ei muutoksia sanajärjestykseen englannin kielessä)
3. Kysymyslauseen sanajärjestys = KASPOM / KASPOTPA
  - o (kysymyssana) - apuverbi - subjekti - pääverbi - objekti - muut määreet (tapa-paikka-aika)
4. muista myös liikkuvat määreet sekä be-verbin poikkeukset yleissääntöihin

B Do-apuverbin käyttö kysymys- ja kieltolauseissa (presens ja imperfekti)

- *When did you buy that handbag?*
- *I didn't buy it myself.*
- *Does she really ride a bike to work every morning?*
- Mutta: *I never buy anything as expensive as this for myself.* (koska kieltosana ei ole not)
- Muista ettei epäsuoraan kysymykseen tule do-verbiä! *I don't know how much it costs.*

C Ovatko yksikön 3. persoonan s-päätteet paikoillaan

- *She rides a bike to work every day.* (presens)
- *She has ridden a motorcycle since she was 18.* (perfekti)

D Artikkelin käyttö

- a/an kun puhutaan ensimmäisen kerran tai "yksi, eräs"
- the kun puhutaan jo mainitusta, tietyistä asiasta tai yleisesti tunnetusta asiasta, tai jos niitä on vain yksi
- ei artikkelia abstrakti-/käsitesanoihin eikä monikon epämääräiseen muotoon:
  - o *Life is interesting.* (mutta: the life of Shakespeare)
  - o *Big hotels all over the world are very much alike.*

E Oikeinkirjoitus

yleisimpiä virheitä esimerkiksi

- *it's* = it is = se on
- *its* = sen (genetiivi)
- *you're* = you are = sinä olet
- *your* = sinun (genetiivi)

- *they're* = they are = he ovat
- *their* = heidän (genetiivi)
- then / than
- probably
- myös muut persoonapronominien muodot ("minä, minut, minua, minulle"), tarkista että viittaa etenkin naisiin (she/her/hers) ja miehiin (he/him/his) oikein. Sukupuolineutraali pronomini on they/them/their.

F Monikon -s, genetiivin 's, monikon genetiivin s'

- *These two authors.* (nämä kaksi kirjailijaa)
- *This author's style.* (tämän kirjailijan tyyli)
- *These authors' styles.* (näiden kirjailijoiden tyylit)

G Olet tarkistanut onko käyttämäsi verbi säännöllinen vai epäsäännöllinen.

Epäsäännöllisten verbien taivutusmuotojen listoja voi hakea internetistä hakusanalla "irregular verbs"

H Passiivimuodot

Passiivin perussääntö on be + pääverbin 3. muoto. Aktiivilauseen tekemisen kohde (objekti) nousee passiivilauseen tekijäksi (subjekti).

Aktiivi: Mikael maalasi talon.

Passiivi: Talo on maalattu hassulla värillä.

- *The house is painted in a funky colour.* (preesens)
- *The house was painted in a funky colour.* (imperfekti)
- *The house has been painted in a funky colour.* (perfekti)
- *The house had been painted in a funky colour.* (pluskvamperfekti)
- *The house will be painted in a funky colour.* (futuuri)
- *The house could/should/would be painted in a funky colour.* (1. konditionaali)
- jne.

I Ethän laita pilkkua

- that-sanan eteen
  - *I know that you want to do it.* ("että")
  - *The car that I saw yesterday was used in a robbery.* (relatiivipronomini)
- if-lauseen eteen
  - *I don't know if he is at home.*
  - *What would you do if you won a million dollars?*
- päälausetta seuraavan sivulauseen edelle
  - *I had to make my own dinner because all the restaurants were closed*
- kiinteän, lauseen ymmärtämisen kannalta välttämättömän relatiivilauseen edelle
  - *The car that we saw yesterday was used in a robbery.*
  - *The man who was limping was the robber.*

J Vältä puhekielisyyttä, pysy hyvässä yleiskielessä

Tekstin rekisteri on yksi kirjoitelman kokonaisuuteen vaikuttava asia. Suomen kouluissa opiskellaan hyvää yleiskieltä (neutral language), koska sitä käytetään esim. liikekielessä. Luonteva puhekielen kirjoittaminen on sinulle eduksi vapaa-ajalla ystävien kanssa viestitellessäsi, mutta esseissä sinun tulisi pysyä hyvässä yleiskielessä. Joissain tilanteissa tehtävänanto voi antaa vapauksia käyttää rennompaa kieltä, mutta yleensä tavoite on hyvä yleiskieli.

Rekistereistä on mainittu tämän kurssin kohdassa W1, mutta tässä vielä muutama tärkein huomio:

- so-sana sallittu seuraavan kaltaisissa tilanteissa
  - I didn't know what to do, so I decided not to do anything.
  - I had to go home because it was so late.
- kiellettyjen listalla aina ovat mm. gonna, wanna, kinda, sort of / sorta, gon', imma jne.
- kiroilu ja slangi ovat myös hyvässä yleiskielessä kiellettyjä

**

Lue lisää

Markku Perälä: Maxx Perälä's Treasure Trove of English Materials

<https://markkuperala.com/yo-kirjoitukset/englannin-yo-kirjoitelmaan-liittyvia-ohjeita/>